[2018] 11 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਤਸਨੀਮ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਸਿੱਦੀਕੀ

(2018 ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 1124)

05, ਸਤੰਬਰ 2018

[ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂਡ, ਜੇਜੇ.]

ਰਾਈਟਸ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਕੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਮਾਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਆਯੋਜਿਤ: ਤੁਰੰਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਪਤੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਐਫਆਈਆਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ, 1860 ਉਪ ਧਾਰਾ 420, 201, 171, 467, 468 ਅਤੇ 120-ਬੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਉਪ ਧਾਰਾ 160 ਅਤੇ 41-ਏ- ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ਉਪ ਧਾਰਾ 66, 72 ਅਤੇ 72(ਏ) - ਭਾਰਤੀ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ ਐਕਟ, 1885 - ਧਾਰਾ 26 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਨਿਰੰਤਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ। [ਪੈਰਾ 9][381- ਐੱਚ; 382-ਏ- ਸੀ]

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ ਉਦੋਂ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਰਿਮਾਂਡ ਦਾ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਅਜੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡੀਸੀਪੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੋ ਲਾਗੂ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 10] [382- ਐੱਫ-ਜੀ]

3. ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਮ.ਟੀ. ਜੋਏ ਇਮੈਕੁਲੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 4 ਤੋਂ 6 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 11] [382- ਐੱਚ; 383-ਏ-ਸੀ]

ਸੌਰਭ ਕੁਮਾਰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਬਨਾਮ ਜੇਲਰ, ਕੋਨੀਲਾ ਜੇਲ੍ਹ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਰ. (2014) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 436: [2014] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 909; ਮਨੂਭਾਈ ਰਤੀਲਾਲ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 314: [2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 993; ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਮ.ਟੀ. ਜੋਏ ਇਮੈਕੁਲੇਟ (2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 729: [2004] 2 ਸਪੁਰਦਗੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 71 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹਵਾਲੇ

[2014] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 909 ਪੈਰਾ 9 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2012] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 993 ਪੈਰਾ 9 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

[2004] 2 ਸਪੁਰਦਗੀ ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 71 ਪੈਰਾ 11 ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1124 ਆਫ਼ 2018

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1353 ਦਾ 2018 ਵਿੱਚ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ 21.03.2018 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਸੀ. ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਿਖਿਲ ਸਿੰਘਵੀ, ਕਨਕ ਬੋਸ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ

ਏ. ਐਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ 21 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਬੰਬਈ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਜੁਡੀਕੇਚਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2018 ਦੀ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1353 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਐਫਆਈਆਰ ਨੰ.I-31/2018 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਰਿਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਦੂਜਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਸਨੀਮ ਰਿਜ਼ਵਾਨ

ਸਿੱਦੀਕੀ [ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

4. ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ 24 ਜਨਵਰੀ 2018 ਨੂੰ, ਜੋ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਵੇਚ ਰਹੀ ਸੀ. ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਕੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਵੋਡਾਫੋਨ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਲ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ. ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 1885 ਅਤੇ ਸਤਰਾਂ ਦੇ 66, 72, 72, 72, 72, 72, 72 ,, ਏR ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਖ਼ਤ ਸੈਂਕੜੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਖ਼ਤ ਸਖਤੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਜਾਉਣ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਧੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ. ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਵਾਦੀ ਪਾਲਕਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਰਿਜਵਨੀ ਦਾਸ (ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦਾ ਪਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਵਿਚ ਕਈ ਮੋਬਾਈਲ ਚੈਟ ਲੱਭੀਆਂ. ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਿਜਵਨ ਆਲਮ ਸਿਦੀਕ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਜਾਅ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜਵਨੀ ਦੇ ਸਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਰਿਜਵਨ ਦੇ ਸ਼ਮੂਲੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਰਵਿਵਨ ਦੇ ਸਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਸੰਕੇਤਕ. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਰਵਿਵਨ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਧਦੀ ਗਈ, ਰਿਜਣ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ 15 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ 16 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 41-ਏ ਸੀਆਰ.ਪੀ. ਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ. ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਰਿਜਵਨ ਆਲਮ ਸਿਦੀਕ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਜ਼ਨ ਵਾਈਕਲ ਸਿਕੀਕ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਿਜਵਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੈਪਟਾਪ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੈਪਟਾਪ ਵਿਚ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਰਸੋਵਾ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ

ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ। ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੂੰ 17 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਲਈ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕੀ ਦੀ 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

5. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 18/19 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1353/2018 ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ (ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬਦੇਹ) ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 20 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ:

"4. ਸ਼੍ਰੀ ਮਰਚੈਂਟ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 41 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਖੁਸ਼ ਸੀ।

5. ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੋਟਿਸ 16 ਮਾਰਚ 2018 ਦੀ ਮਿਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ 17 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਇਸ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਮਰਚੈਂਟ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 41-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 2 ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਵਾਕੰਸ਼ ਨੂੰ "ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ" ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਦੱਸਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਮਰਚੈਂਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਚਨਾਮਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਸਨੀਮ ਰਿਜ਼ਵਾਨ

ਸਿੱਦੀਕੀ [ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

6. ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਮਰਚੈਂਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਿ ਇੱਕ ਪੰਚਨਾਮਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਪੇਪਰ ਬੁੱਕ ਦੇ ਪੰਨੇ 41 ਅਤੇ 42 'ਤੇ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਰਾਠੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।

7. ਪੂਰੇ ਪੰਚਨਾਮਾ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ, ਵਿਦਵਾਨ ਏ.ਪੀ. ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕਿਆ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇਹ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕੰਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ/ਉਸਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪੰਨਾ 42 'ਤੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਚਾਂ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ, ਫਿਰ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਦਸਤਖਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ ਦੇ ਪਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਇਨਕਾਰ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਪੰਚਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ, ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

8. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਸਮਕਾਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਨੋਟਿਸੀ/ਪਤੀ ਨੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 41-ਏ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਯੋਗ ਅਤੇ ਸਟਾਈਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਸਮਕਾਲੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਿੱਥੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਜਵਾਬ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦੇਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਕੱਤਰੇਤ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ 21 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11.00 ਵਜੇ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੱਲ੍ਹ, 21 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11.00 ਵਜੇ ਪੋਸਟ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਅਜਿਹਾ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਣ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ।

9. ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਗਨਿਕ ਨੂੰ ਇਹ ਮੌਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਨੇ 41 ਅਤੇ 42 'ਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਟਾਫ ਨੇ ਉਸਦੀ ਈ-ਮੇਲ ਪਛਾਣ, ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਲੇਖ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਸੌਂਪੇ ਸਨ। ਪੰਚਨਾਮਾ ਦਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਇਹ 16 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ 20.10 ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ 22.10 ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।

10. 21 ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 11.00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰੁਕੋ।"

6. ਦੁਬਾਰਾ, ਮਾਮਲਾ 21 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ, ਰਿਮਾਂਡ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਰਿਕਾਰਡ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਖੋਜ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਕੀਮਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਈ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿੱਖੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 4-6 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੋ:

"4. ਅੱਜ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਾਈ ਨੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਲੈਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ, ਮਾਮਲਾ ਦੁਪਹਿਰ 1.00 ਵਜੇ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅੱਜ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗਾ। ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਉਮੀਦ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਅੜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਰਿਹਾਈ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਲਿਆਉਣਗੇ, ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਸਨੀਮ ਰਿਜ਼ਵਾਨ

ਸਿੱਦੀਕੀ [ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

6. ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐਂਟਰੀਆਂ ਜਾਂ ਰਿਮਾਂਡ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੱਥ ਸਬੰਧਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰਦੇ। ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। "ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

7. ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਗੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੱਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਕਤ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਗੇ।

8. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਮਾਕਾਂਤਰਾਓ ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਸੀ.ਏ. ਸੁੰਦਰਮ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

9. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂਚ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਮਾਂਡ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੌਰਭ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਬਨਾਮ ਜੇਲਰ, ਕੋਨੀਲਾ ਜੇਲ ਅਤੇ ਹੋਰ[1], ਅਤੇ ਮਨੂਭਾਈ ਰਤੀਲਾਲ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ[2] ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ

[1](2014) 13 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 436

[2](2013) 1ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 314

18/19 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 21 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 17 ਮਾਰਚ, 2018 ਦੇ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 1-31 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਰਾਹਤ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਲਗਾਤਾਰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਗੂ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ।

10. ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਿੱਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੈਰੇ 4-6, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਪਰਤਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਬੰਧਤ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ, ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 18/19 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 20 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਯਾਨੀ 21 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਚੱਲ ਰਹੇ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੁਕਮ 21 ਮਾਰਚ, 2018 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਡੀਸੀਪੀ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ, ਉਹ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਤਿੱਖੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਬਿਨਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ।

11. ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੀ ਤੱਥ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਰਿੱਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ

ਸਿੱਦੀਕੀ [ਏ.ਐੱਮ. ਖਾਨਵਿਲਕਰ, ਜੇ.]

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ 23 ਮਾਰਚ, 2018 ਤੱਕ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਂਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਨ.ਐਮ.ਟੀ. ਜੋਏ ਇਮੈਕੁਲੇਟ[3] ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਰਾਜ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰੇ 4 ਤੋਂ 6 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

12. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਆਲਮ ਸਿੱਦੀਕ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫਆਈਆਰ ਨੰਬਰ I-31/2018 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।

13. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

[3](2004) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 729

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Megha Tak

Advocate Megha Tak